

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 30.5.2011
čj. SRS 038213/2011

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 9 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 23.5.–29.5.2011

1. Počasí

Od počátku sledovaného období do čtvrtka panovalo jasné až polojasné suché počasí s denními teplotami nad 20 °C a ranními teplotami 3-12 °C. Příliv tepla vyvrcholil ve čtvrtek, kdy odpolední teploty vystoupaly až k 28 °C a večer následovaly bouřky a místy vydatnější dešťové srážky. Koncem týdne došlo k ochlazení pod 20 °C, ale během víkendu opět nastalo oteplování a vyjasňování.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Místy nebyly dešťové srážky dostatečně vydatné a některé porosty (zejména nezapojené) nadále trpí nedostatkem vláhy. Začínají vzcházet i později sázené porosty brambor.

OBILNINY

Vlivem suchého počasí houbové choroby obilnin zpomalily svůj nárůst a do vyšších listových pater příliš nestoupají. Porosty jsou z důvodu sucha často nižšího vzrůstu (zkrácení internodií).

PŠENICE OZIMÁ (RF 37-51)

V okrese Domažlice (Hlohová, 24.5.) zjištěn silný výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**. Střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** sledován v okrese Domažlice (Hlohová, 24.5.) a slabý výskyt v okrese Karlovy Vary (Sedlo u Toužimi, 23.5.). V okrese Domažlice (Hlohová, 24.5.) pozorován střední výskyt **světle hnědé skvrnitosti pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*)**.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První slabý výskyt mšice **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** na listech pšenice ozimé hlášen z okresu Domažlice (Hlohová, 24.5.).

Pozorování dospělců a nymf mšic na obilninách se provádí v RF 51, 61 a 71 více než 20 m od okraje porostu. Kontroluje se 50 odnoží – vždy všechny listy (z obou stran) a klas.

Ochrana proti tzv. listovým mšicím u ozimé pšenice se doporučuje provést na konci květu na porostech, na nichž se v době květu zjistí 25 a více mšic v průměru na jednu odnož.

JEČMEN OZIMÝ (RF 51–69)

Sítovitá a okrouhlá skvrnitost ječmene (*Pyrenophora teres*) sledována ve velmi slabé intenzitě na Sokolovsku (Zlatá u Kynšperka nad Ohří, 25.5.).

Zjišťování výskytu **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sítované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

SIGNALIZUJEME zahájení ošetření proti sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

V okrese Domažlice pozorován první výskyt **prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda*)** – (Ohučov, 24.5.).

Ochrana: moření osiva, setí uznaného zdravého osiva, pozdější výsev ozimého ječmene a časnější výsev jarního ječmene.

JEČMEN JARNÍ (RF 29–49)

Silný výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis* f. sp. *hordei*)** zjištěn na pozorovacím bodě v okrese Plzeň – sever (Vochoz, 27.5.) - odrůda náchylná na padlí, slabý výskyt okrese Cheb (Nová Ves u Křižovatky, 26.5.), Plzeň – jih (Vlčejn, 27.5.) a Klatovy (Třebýcinka, 24.5.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Byl pozorován silný výskyt **sítovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** v okrese Domažlice (k.ú. Domažlice, 25.5.).

Pozorování a ochrana viz ječmen ozimý.

Byl zjištěn střední výskyt **pruhovitosti ječmene (*Pyrenophora graminea*)** v okrese Domažlice (Domažlice, 25.5.).

Ochrana spočívá v používání zdravého, uznaného osiva a účinných mořidel.

Slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** sledován v okrese Cheb (Nová Ves u Křižovatky, 26.5.), Domažlice (Domažlice, 25.5.) a Tachov (Pernolec, 26.5.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož. Ve fázi 32-37 BBCH se hodnotí příznaky napadení na 4. listu shora, ve fázi 39-51 BBCH na 3. listu shora.

Ošetří se porosty, u nichž je ve fázi 32-51 BBCH napadeno 50 a více % listů.

Na Domažlicku (Domažlice, 25.5.) zjištěn slabý výskyt dospělců **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** a **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)**.

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 19-39)

Slabý výskyt mšice kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*) hlášen z pozorovacího bodu v okrese Domažlice (Srbice u Kolovče, 24.5.). Výskyt této mšice také hlášen z k.ú. Erpužice (okres Tachov, 24.5.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

Zaznamenán první slabý výskyt dospělců obaleče hrachového (*Cydia nigricana*) ve feromonových lapácích v okrese Domažlice (Srbice u Kolovče, 24.5.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 67-69)

Výskyt šešulových škůdců klesal, zejména u bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*). Slabý výskyt dospělců tohoto škůdce byl pozorován v okrese Domažlice (Staňkov - ves, 24.5.), Plzeň – jih (Chocenická Lhota, 27.5.) a Tachov (Dlouhý Újezd, 24.5. a Pernolec, 26.5.). Byla již vykládána vajíčka do šešulí řepky. Již v minulém období byl hlášen výskyt larev tohoto škůdce v šešulích.

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Kritické číslo je 1 samička na 4 rostliny.

Téměř na všech pozorovacích bodech pozorován slabý výskyt krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus assimilis*).

Výskyt dospělců na rostlinách se pozoruje 2x týdně od začátku květu do konce květu na 50-ti rostlinách.

Ošetření proti šešulovým škůdcům se provádí dle růstové fáze a prahu škodlivosti: od BBCH 60 – práh škodlivosti při nízkém výskytu bejlomorky kapustové 1 brouk/2 rostliny.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 11-35)

Vzcházejí již i později sázené porosty brambor. V okrese Plzeň - sever (Radčice u Plzně, 27.5.) zaznamenán slabý výskyt dospělců mandelinky bramborové.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet brouků. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

Chemickou ochranu je třeba zahájit při výskytu 100 brouků, nebo 5000 larev na 1 ha.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 71-72)

Příznaky **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** zatím nebyly zjištěny. V sadu Nebílovy (okres Plzeň – jih, 24.5. a 27.5.) trvá slabý výskyt **obaleče zimolézového (*Adoxophyes orana*)** ve feromonových lapácích. Rovněž na Tachovsku (Velké Dvorce, 24.5.) a Rokycansku (Němčovice, 24.5.) zjištěn slabý výskyt tohoto škůdce.

Sledování letu dospělců obaleče zimolézového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9.

Na housenky 1. generace je nutné provést larvicidní ošetření v době maxima líhnutí (při >5 motýlů/lapák za 1 týden). Je-li let rozvleklý a nezaručuje-li délka reziduální účinnosti 1. aplikace dostatečnou spolehlivost, provedeme ještě 1 zásah.

Byl zaznamenán střední výskyt **obaleče jabloňového (*Argyroplote variegana*)** ve feromonových lapácích na Plzni - jihu (Nebílovy, 27.5.). V okrese Tachov (Velké Dvorce, 23.5. a 26.5.) a v okrese Rokycany (Němčovice, 24.5.) zjištěn slabý výskyt tohoto škůdce.

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9.

Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

V sadu Nebílovy (27.5.) zjištěn střední výskyt dospělců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** ve feromonových lapácích. V sadu Velké Dvorce (Tachovsko, 23.5.) a na Rokycansku (Němčovice, 24.5.) zaznamenán jen slabý výskyt tohoto škůdce.

Sledování letu dospělců obaleče jablečného do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

První výskyt **obaleče meruňkového (*Enarmonia formosa*)** zjištěn na jabloních v sadu Nebílovy 27.5.

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 71-72)

Ve feromonových lapácích zjištěn slabý výskyt dospělců **obaleče východního (*Cydia molesta*)** v sadu Nebílovy v okrese Plzeň - jih (Nebílovy, 27.5.). Dne 24.5. nezaznamenán žádný dospělec obaleče východního ve feromonovém lapáku. Zjištěn slabý výskyt **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonových lapácích na Tachovsku (k.ú. Tachov, 24.5., Halže, 24.5. a 27.5.). V sadu v okrese Plzeň – jih trvá slabý výskyt tohoto škůdce (Nebílovy, 24.5. a 27.5.).

Sledování letu dospělců obaleče švestkového do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Dospělci létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová